

Skattelitteratur

Atle Eriksson: **Om påföljder av brott mot skatteförfattningarna.**

Skattenytts skriftserie 2.

Då taxeringsnämndsordförandenas riksförbund år 1955 som nr 2 i sin skriftserie gav ut rådmannen Atle Erikssons redogörelse för brotten mot skatteförfattningarna, dröjde det inte länge innan både förbundets egna medlemmar och många andra, som hade att på olika sätt befatta sig med hithörande frågor, upptäckte att man fått en mycket värdefull handledning. Icke minst inom domstolarna blev den lilla skriften uppskattad; man fann att på de 35 sidor skriften omfattade koncentrerats en klok domares erfarenheter och att dessa utan stora åthävor levandegjorts på ett lättillgängligt sätt. Skriften vann stor spridning och citeras bl a i rättsfallssamlingar.

Nu föreligger en ny, väsentligt utökad men fortfarande lika enkel och klar upplaga, daterad i januari 1960, till det för juridisk litteratur häpnadsväckande billiga priset av 5 kr. Det finns all anledning att säga tack till riksförbundet.

Den nya upplagan var angelägen, inte bara därför att den första tog slut, utan kanske främst beroende på att under åren efter 1955 ett stort antal vägledanden avgörande givits av högsta domstolen. Härtill kommer bl. a. att vi fått en ny taxeringsförordning och att 1959 års omsättningskatteförordning väsentligt utvidgat skattestrafflagens tillämplighet.

En anmälan av ett arbete som detta är ett osökt tillfälle att — utan anmärkning mot författarens redogörelse — framföra erinringar mot rådande praxis. Låt mig begränsa mig till ett par punkter. Under

avsnitt IX (betydelsen av formella brister i deklarationshandling) lämnas utan tvivel riktig redogörelse för dagens läge, som dock icke kan anses helt tillfredsställande. En deklaration, som för enskild skattskyldigs räkning undertecknats av annan, vilken uttryckligen angivit sin egenskap av ombud, är ingen laglig deklaration. Och likväl torde det vara ganska vanligt, att deklarationer avgivas på detta sätt. En person är t. ex. på grund av olycksfallskada eller kroppslig sjukdom helt tillfälligt ur stånd att underteckna en deklaration men kan till anhörig eller annan lämna fullt tillfredsställande uppgifter. Om det riktiga förhållandet angives, föreligger ingen laglig deklaration, men om ombudet underskriver deklarationen så, att den framstår som underskriven av den skattskyldige, kan ansvar utkrävas för fel i deklarationen. Det bör uppmärksammas, att det många gånger kan vara en mycket känslig sak att ordna legalt ställföreträdarskap enligt föräldrabalken för en mentalt fullvärdig person.

Det torde numera, såsom författaren även omtalat, vara praxis, att skattedomstolarnas avgörande avvaktas, innan dom meddelas i falskdeklarationsmål. Även om denna praxis i och för sig är oantastlig, leder den på grund av den stora eftersläpningen i skattedomstolarna till att de judiciella instanserna får taga befattning med mycket gamla falskdeklarationsmål, där de höga bötesstraffen då ofta ter sig stötande.

Under avsnittet XXVIII (straffen för falskdeklaration och vårdslös deklaration) konstaterar författaren att, om någon samtidigt skall dömas för deklarationsbrott under flera år i följd, särskilt bötesstraff skall utdömas för vart och ett av åren. Så torde också allmänt förfaras i domsto-

FÖRENINGSSÄRENDEN

Föreningen taxeringsnämndsordförande och kronoombud i Stockholm

höll årsmöte i Skattehuset tisdagen den 23 februari. Sedan styrelse- och revisionsberättelser godkännts omvaldes till ordförande kanslirådet G. Wejle. Även övriga styrelseledamöter omvaldes och styrelsen består således av kammarskriv. H. Eidås, v. ordf., byrådirektör F. Enger, sekr. borgarrådssekreterare S. Lennerfors, kassör, byråsekreterare G. Sundman, 1. byråsekreterare G. Pernéus och uppbördskanslist S. von Baumgarten. Till revisorer omvaldes trafikinspektör E. Leander och tjänsteman E. Håkansson.

Årsavgiften bestämdes till 14 kr.

Efter årsmötet anordnades en frågestund, därvid särskilt underströks, att underrättelser om avvikelser från deklARATION måste vara motiverade, enär annars den skattskyldige erhöle extraordinär besvärsmått.

Till sist demonstrerades Skattehuset, dit nu samtliga avdelningar av såväl skatteverket som uppbördsverket och indrivningsverket inflyttat.

Föreningen Uppsala läns taxeringsnämndsordförande

höll under ordförandeskap av häradsskrivaren Sten Hellstrand, Uppsala, sitt or-

larna. Här bör emellertid omnämnas ett även i övrigt intressant rättsfall (NJA 1950, C 1), där högsta domstolen upptager summan av den undandragna skatten för tre år tillhoppa till "något över 10.000 kr" och därefter utmäter ett bötesstraff å 25.000 kr.

Det skulle otvivelaktigt vara av stort intresse med en analyserande undersökning av straffmätningen i domstolarna under de senare åren i skattemålen; en ganska stor ojämnhett ifråga om relationen mellan undanhållen skatt och böterna synes föreligga. Men en sådan undersökning kan givetvis icke rymmas i en skrift av detta format.

Att den del av inkomstbeloppet, som

undanhållits genom brottsligt förfarande, skall anses vara det högst liggande beloppet, fastslogs redan 1945 i ett av författaren åberopat hovrättsavgörande. Prejudikat med enahanda utgång finns i NJA 1946:677.

Som belägg för att vid samtaxering hänsyn skall tagas även till den skatt, som genom det brottsliga förfarandet kommit att undandragas på makens inkomst, åberopas ett hovrättsavgörande från 1947. Numera föreligger ett prejudikat med enahanda utgång (NJA 1956:587).

Det finns all anledning att önska denna nya upplaga i Skattenytts skriftserie nr 2 stor spridning.

Sven Lutteman.